

Ako bude vyzerat' boj proti environmentálnej kriminalite v najbližších rokoch

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky pripravilo Akčný plán boja proti environmentálnej protiprávnej činnosti na roky 2021 – 2025 (ďalej ako „Akčný plán“).

Cieľom predmetného Akčného plánu, ktorý je momentálne v štádiu vyhodnocovania medzirezortného pripomienkového konania, je najmä zefektívniť boj proti environmentálnej protiprávnej činnosti, nakoľko vývoj v posledných rokoch ukázal, že environmentálna protiprávna činnosť sa výrazne zvyšuje a priebežne prijímané opatrenia už nie sú schopné ju dostatočne eliminovať.

Environmentálna protiprávna činnosť

Návrh Akčného plánu obsahuje plán prevencie a zabránenia páchania environmentálnej protiprávnej činnosti, ktorá sa v súčasnosti považuje za jeden z najrýchlejších a rozvíjajúcich bezpečnostných problémov. Podľa Akčného plánu sa environmentálna kriminalita považuje dokonca za štvrtú najzávažnejšiu trestnú činnosť a zaraďuje sa za drogovú trestnú činnosť, trestnú činnosť spojenú s porušovaním autoritných práv a obchodovaním s ľuďmi.

Environmentálnou protiprávnou činnosťou je každé protiprávne konanie na úseku ochrany životného prostredia, či už vo forme správnych deliktov alebo trestných činov. Trestné činy proti životnému prostrediu sú upravené v slovenskom trestnom zákone¹ a patria tam napríklad trestné činy Ohrozenie a poškodenie životného prostredia; Neoprávnené nakladanie s odpadmi; Neoprávnené vypúšťanie znečisťujúcich látok atď.

Akčný plán nadväzuje na viaceré dokumenty prijaté na úrovni Európskej únie, najmä na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/99/ES z 19. novembra 2008 o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva a závery Rady Európskej únie z 8. decembra 2016 o boji proti trestným činom proti životnému prostrediu (ST-15412/16).

Pracovná skupina Rady Európskej únie pre všeobecné záležitosti taktiež prijala dňa 21. 6. 2019 hodnotiacu správu o Slovensku „Praktické vykonávanie a uplatňovanie európskych politík v oblasti predchádzania trestnej činnosti proti životnému prostrediu a boja proti nej“. Pracovná skupina identifikovala viacero nedostatkov, pre ktoré navrhla odporúčania ich nápravy. Tieto odporúčania treba implementovať v lehote 18 mesiacov od prijatia tejto hodnotiacej správy. Práve navrhnutý Akčný plán má niektoré z týchto odporúčaní implementovať.

Medzirezortná spolupráca a medzinárodná spolupráca

Hlavným cieľom Akčného plánu je zefektívnenie boja proti environmentálnej protiprávnej činnosti posilnením medzirezortnej spolupráce na ústrednej a regionálnej úrovni, medzinárodnej spolupráce, identifikovaním problematických oblastí a nedostatkov pri presadzovaní práva a hľadaním ich riešení, ako aj zvyšovaním verejného povedomia o negatívnych vplyvoch environmentálnej protiprávnej činnosti na životné prostredie, zdravie obyvateľov a národné hospodárstvo.

Na dosiahnutie tohto cieľa bude potrebná medzirezortná spolupráca, pričom plán počíta najmä so spolupracou rezortu Ministerstva vnútra SR (MV SR), Ministerstva spravodlivosti SR (MS SR), Ministerstva financií SR (MF SR), Ministerstva životného prostredia SR (MŽP SR), Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPSR), Ministerstva zdravotníctva SR (MZ SR), Generálnej prokuratúry SR (GP SR) a Najvyššieho súdu SR (NS SR).

Ich spoluprácu by mal realizovať medzirezortný Expertný koordinačný

orgán pre boj so zločinnosťou (ďalej ako „MEKO“). Akčný plán ráta aj so zriadením strategickej koordinačnej skupiny pre boj s environmentálnou protiprávnou činnosťou, ktorá bude na národnej úrovni zabezpečovať koordináciu jednotlivých štátnych orgánov. Táto strategická koordinačná skupina by mala byť zložená zo zástupcov s rozhodovacou právomocou Prezídia Policajného zboru, MS SR, GP SR, NS SR, MŽP SR, MPSR SR, SIŽP. Pri svojej činnosti bude vychádzať z činnosti desiatich odborných a ôsmich regionálnych koordinačných pracovných skupín.

Strategická koordinačná skupina bude napríklad povinná vypracovať správu s hodnotením stavu environmentálnej protiprávnej činnosti s identifikáciou strategických priorít v boji s environmentálnou protiprávnou činnosťou, pričom prvýkrát bude vypracovaná do 31. 3. 2022 a následne každý rok do 31. 3.

Ďalej bude povinná priebežne navrhovať opatrenia na riešenie problémov, na ktoré upozornia odborné koordinačné skupiny, a to formou legislatívnych návrhov, dohôd o spolupráci alebo interných dokumentov.

Na medzinárodnej úrovni treba napríklad zaviesť systém zasielania relevantných informácií o prípadoch environmentálnej protiprávnej činnosti medzinárodným orgánom a organizáciám, ako aj agentúram Európskej únie (Europol, Interpol, EU-TWIX). Treba zlepšiť aj spoluprácu s Ukrajinou, najmä pri zisťovaní nezákonnej prepravy nebezpečného odpadu na územie Slovenska.

Opatrenia smerujúce k presadzovaniu práva

Akčný plán stanovuje, že okrem spolupráce medzi jednotlivými orgánmi treba pripraviť aj opatrenia, ktoré budú priamo smerovať k presadzovaniu práv.

Má sa zaviesť evidencia realizovaných konaní a ich výsledkov v danej oblasti, aby k nim mali správne orgány

a orgány činné v trestnom konaní prístup a mohli ich využívať pri vlastnej činnosti.

Taktiež by sa mali stanoviť účinnejšie nástroje správnych orgánov na zastavenie prebiehajúcich nezákonných činností zasahujúcich životné prostredie a vytvoriť k tomu súvisiace interné predpisy a usmernenia.

Verejné povedomie

Jedným z bodov Akčného plánu je aj zvýšenie informovanosti verejnosti, a to o povinnostiach osôb týkajúcich sa ochrany životného prostredia a o postupe ohlasovania environmentálnej protiprávnej činnosti.

Informačné kampane majú zlepšiť povedomie ľudí o potrebe boja s environmentálnou protiprávnou činnosťou a taktiež o potrebe chrániť životné prostredie.

K Akčnému plánu bolo prijatých až 17 strán pripomienok, ktoré momentálne vyhodnocuje Ministerstvo vnútra SR. Uvidíme, v akom znení bude nakoniec Akčný plán prijatý, nakoľko niektoré pripomienky sú pomerne zásadné. Napríklad podľa Ministerstva životného prostredia SR má navrhované znenie vážne systémové chyby a po obsahovej stránke nenapĺňa žiadaný cieľ, a teda považuje Akčný plán v súčasnom znení za nespôsobilý na schválenie.

JUDr. Katarína Liebscherová
Eversheds Sutherland,
advokátska kancelária, s.r.o.

† Ustanovenie § 300 – 310 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

14. OKTÓBER 2020 MEDZINÁRODNÝ DEŇ ELEKTROODPADU

Zamerajte svoju pozornosť a úsilie na znižovanie znečisťovania životného prostredia a zvyšovanie povedomia o dôležitosti správnych postupov nakladania s elektroodpadom.

Zapojte sa aj vy!

V roku 2019 sa na celom svete vyprodukovalo rekordných 53,6 milióna ton elektroodpadu a iba 17,4 % bolo riadne zrecyklovaných.